

**Inval du lietu nacion l s padomes s des
protokols
2013. gada 19. septembr**

S de notiek: Cilv ku ar invalidit ti inform cijas un vides pieejam bas centr „VAR”,
Kr.Valdem ra iel 38

S de s kas: plkst. 11.05

Piedal s:

Padomes locek i vai to aizvietot ji:

I.Vi ele	Labkl j bas ministre;
S.Spro e	Latvijas Neredz go biedr bas priekšs d t ja;
V.Pori a	Sabiedrisko pakalpojumu regul šanas komisijas Elektronisko sakaru un pasta departamenta Univers l pakalpojuma noda s vad t ja - Sabiedrisko pakalpojumu regul šanas komisijas priekšs d t ja viet ;
L.Neiders	Ekonomikas ministrijas Tautsaimniec bas strukt rpolitikas departamenta Ekonomisk s politikas koordin cijas noda s vad t js – ekonomikas ministra viet ;
E.Vorslovs	Latvijas Nedzird go savien bas prezidents
J.Ilgavižs	Vides aizsardz bas un re ion l s att st bas ministrijas Re ion l s politikas departamenta Re ion l s att st bas pl nošanas noda s vec kais referents – vides aizsardz bas un re ion l s att st bas ministra viet ;
I.Balodis	Inval du un vi u draugu apvien bas „Apeirons” prezidents;
B.Kleina	Vesel bas ministrijas Vesel bas apr pes departamenta direktora vietniece – vesel bas ministra viet ;
D.Upmacis	Latvijas Republikas Ties bsarga biroja Tiesisk s vienl dz bas noda s jurista pal gs – ties bsarga viet ;
A.Ilves	Latvijas Republikas Ties bsarga biroja Tiesisk s vienl dz bas noda s juriskonsulte – ties bsarga viet ;
V.Dombrovskis	Izgl t bas un zin tnes ministrs

Citi dal bnieki:

A.Sarma	biedr bas „Latvijas Kust ba par neatkar gu dz vi” p rst vis;
I.Pikše	Labkl j bas ministrijas Soci lo pakalpojumu departamenta vec k eksperte;
L.Kauli a-Bandere	Labkl j bas ministrijas Soci l s iek aušanas un soci l darba politikas departamenta vec k eksperte;
K.P re	Labkl j bas ministrijas Soci l s iek aušanas un soci l darba politikas departamenta vec k referente;

I.Kurme	Labklājības ministra biroja vadītāja;
A.Falka	Valsts izglītības saturu centra Speciālās izglītības nodaļas vecākā referente
M.Andersons	Veselības un darbspējības ekspertzesrstu valsts komisijas vadītāja vietnieks
Z.Lasmane	Veselības un darbspējības ekspertzesrstu valsts komisijas pārstāve
A.Kirīnška	Veselības un darbspējības ekspertzesrstu valsts komisijas pārstāve
E.Papule	Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece – Izglītības departamenta direktore;
M.Grīvis	Biedrības „Rīgas pilsonības” valdes priekšsēdētājs
U.Reingolds	Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeironi” pārstāvis

Nepiedalās:

Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis;
 Latvijas Invalīdu biedrības priekšsēdētājs;
 Latvijas asociācijas „Rīgas pilsonības” priekšsēdētājs;
 Sabiedrības integrācijas fonda direktors;
 Latvijas Brīvprātīgo biedrību savienības priekšsēdētājs;
 Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidents;
 Resursu centra cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „Zelda” direktors.

Darba kārtība:

Nr.	Tema	Ziņotājs / iesaistītie
1.	Pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas izmaksu izvērtējuma rezultāti un normatīvo aktu izmaiņu process	Veselības un darbspējības ekspertzesrstu valsts komisija
2.	Tehnisko palīdzību nodrošināšanas sistēmas attīstības perspektīvas	Labklājības ministrija
3.	Parrocības plāna „Invaliditātes un tās izraisīto sekumazināšanas politikas pamatnostādņu stenošanai 2005.-2015.gadam” un par „Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībmu stenošanas plānu 2010.-2012.gadam” stenošanas gaitu	
4.	Par Invalīdu lietu nacionālās padomes pārstāvja deleģāciju dalībai Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sastāvā	
5.	Dažādi	

I.Viēle atklājis di un vaicāklātesošajiem, vai ir kādi papildinājumi pie darba kārtības? Netika saņemts neviens priekšlikums. I.Viēle ierosina mainīt sēdes darba kārtības jautājumu secību un sēdēt ar 2. jautājumu.

1. Tehnisko palīdzību nodrošināšanas sistēmas attīstības perspektīvas.

I.Pikše sniedz prezentāciju par tehnisko palīdzību (turpmāk – TP) pieejamību, informāciju par TP pakalpojuma sniedzējiem, TP nodrošinājumu laika posmā no 2009.-2012.gadam (izsniegto TP skaitu un finansējumu), personu skaitu rindā pēc TP sadalījuma pa TP grupām, gaidāmas laiku rindā (mēnešos), TP nodrošināšanu 2010.-2012.gadā. Tāpat sniedz informāciju par 2013.gadā veiktajiem grozījumiem Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr. 1474 „Tehnisko palīdzību noteikumi” un grozījumiem Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumos Nr. 1472 „Kārtība, kādā Latvijas Neredzīgā biedrība un Latvijas Nedzirdīgā savienība sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīdzības – tīflotehniku un surdotehniku”. Kā arī informāciju par plāniem 2014.gadā, proti, par pamatnostādņu sociālā pakalpojuma attīstībai 2014.-2020.gadam paredzētajiem pasākumiem un papildus finansējuma TP rindu mazināšanai apgādāšanu.

2. Pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas izmaksu izvērtējuma rezultāti un normatīvo aktu izmaiņu process

Z.Lasmane ar **A.Kiri** sniedz prezentāciju par pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas izmaksu izvērtējuma rezultātiem un normatīvo aktu izmaiņu procesu, informāciju par:

- *pašizmaksas vadības virsmrīši* (racionāla, saimnieciskā valsts budžeta līdzekļu izlietošana un pakalpojumu sniegšanas budžeta prognozējamība);
- *ieguvumiem* (procesu pašizmaksas aprīšana modelis: audzējot, cik šodien izmaksā viena invaliditātes ekspertizē: dārgi/lēti, kā citām valstīm?; precīzi izsekot resursu cenu ietekmi uz procesa izmaksām; salīdzināt klientu apkalpošanas izmaksas, attīstot elektroniskos kanālus; prognozēt invaliditātes noteikšanas budžetu, veicot sistēmas izmaiņas, jebkurā reformas posmā);
- *projekta pieeju* (procesu definēšana; procesu izmaksu modeļa uzlabošana; procesu pašizmaksas aprīšana; priekšlikumu izstrāde procesa pilnveidošanai un pašizmaksas optimizēšanai).

Pilnveidotās sistēmas satur vispārīgus darbības nosaukumus kritērijiem un soļiem, taču neietver profesionālo darbību vērtēšanu. Esošā un pilnveidotās sistēmas nepietiekami veicina personu ar invaliditāti iesaisti darba tirgū. Ieteicams iekļaut profesionālo darbību vērtēšanu, nosakot darbības veidus esošās personas invaliditāti.

Ieteikumi valsts atbalsta groza pilnveidošanai:

- atstāt valsts atbalsta grozītājiem tos labumus, kuri kompensē invaliditātes radītās tiešās sekas vai veicina iesaisti darba tirgū;
- ierosināt izmaiņas sociālajā sistēmā:
  1. katrai personai var būt vairāki sociālie statusi atbilstoši personas/ imenes ienākumu līmenim, bērnu skaitam, ierobežojumiem iesaistīšanai darba tirgū u.c.;
  2. vērtēt invaliditāti (darbību), atsevišķi vērtēt citu sociālo statusu piešķiršanu.
- papildināt valsts atbalsta grozu ar atbalsta veidiem, kuri veicinātu personu ar invaliditāti iesaisti darba tirgū:
  1. uzņēmējdarbība,
  2. pārkvalifikācija,
  3. nodarbinātība,
  4. veselības aprūpe,
  5. sociālie pakalpojumi.

Galvenie ieguvumi personām ar invaliditāti:

- pilnveidotie invaliditātes noteikšanas kritēriji aus objektīvā un individualizētā novērtētā klientu veselības un funkcionālās stāvokli;

- klients piedalās invaliditātes ekspertīzē, pats novērtējot savu veselības stāvokli un funkcionālās spējas, aizpildot pašnovērtējuma anketu;
- palielinās imenes/rīstīšanās atbildība, nosot savu pacientu uz invaliditātes ekspertīzi, sniedzot pilnīgāku un pamatotāku informāciju. Nosūtījumi uz Veselības un darbspējības ekspertīzes rīstīšanas komisiju;
- personām, kuras pretendē uz prognozējamo invaliditāti, individuālie rehabilitācijas plāni tiks sagatavoti mērķtiecīgāk un pamatotāk, imenes/rīstīšanās jomā sadarbojoties ar fizikālās medicīnas un rehabilitācijas (FMR) rīstīšanu;
- precīzāk definēta sociālā darbinieku loma, sniedzot papildus informāciju par klientiem ar smagiem funkcionālajiem ierobežojumiem.
- iespējams ērtāk psihologa novērtējumu gadījumos, kad tas ir svarīgi invaliditātes ekspertīzē;
- uzlabota ekspertīzes akta veidlapa, palielinot tajā atspoguļojamo būtiskās informācijas apjomu strukturālā protokola veidā, tādējādi veicinot precīzāku un pilnīgāku klientu veselības un funkcionālā stāvokļa novērtējumu un pamatotāku secinājumu izdarīšanu;
- lielāka iespēja invaliditātes ekspertīzes veikšanai bez personas klātbūtnes.

Z.Lasmane saistībā ar pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas ieviešanu, informē par attiecīgajiem grozījumiem normatīvajos aktos (sk. vairāk „Pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas izmaksu izvērtējums un izmaksu optimizācijas metodikas izstrāde” prezentācijā).

I.Balodis aicina attiecīgās ILNP sēdes prezentācijās un citus materiālus attiecībā ILNP pārstāvjiem pirms sēdes. Vienlaikus vaicā, vai pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēma balstās uz personas sociālā stāvokļa vērtējumu?

I.Viēle norādīja, ka šādam apgalvojumam nav pamata saka, lai I.Balodis konkrētīzi, kas ir šādu apgalvojumu izteicis. Norāda, ka ar turpmāk personas ar invaliditāti tiks informētas par projekta progresu.

I.Balodis atbild, ka nevar norādīt, kur šādu informāciju ir dzirdējis.

U.Reingolds interesējās, kā var būt, ka personai ar I invaliditātes grupu pienākas asistenta pakalpojums, bet pabalsts transporta izdevumu kompensāšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās – nepienākas.

L.Kauliņa-Bandere atbild, ka šādu gadījumā persona var apstrīdēt attiecīgo Veselības un darbspējības ekspertīzes rīstīšanas komisijas (turpmāk - VDE VK) administratīvo aktu VDE VK vadītājam.

M.Andersons piebilst, ka jāemērķtiecīgi, pamatojoties uz kuriem tiek izsniegts VDE VK atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgotā automobiā iebraucējiem un pabalsta saņemšanai, un iespējams, jāvērtē vai nav nepieciešams veikt grozījumus normatīvajos aktos.

M.Grīvis saka, ka nav pieejama informācija ikvienam saprotamā valodā par valsts atbalstu personām ar invaliditāti.

Z.Lasmane atbild, ka 2014.gadā ir plānota informatīvā kampaņa, kur varētu šo jautājumu iekļaut.

3. Par r c bas pl na „Invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un par „Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl nu 2010.-2012.gadam” stenošanas gaitu

L.Kauli a-Bandere inform , ka 2013.gada 23.apr Ministru kabinet tika iesniegts informat vais zi ojums „Par r c bas pl na invalidit tes un t s izrais to seku mazin šanas politikas pamatnost d u stenošanai 2005.-2015.gadam” un „Par Apvienoto N ciju Organiz cijas Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m stenošanas pl na 2010.-2012.gadam” izpildi”. Zi ojum nor d ti veiktie pas kumi ANO Konvencijas „Par personu ar invalidit ti ties b m” stenošan un r c bas pl na stenošan . K galvenie pas kumi j nor da: Civillikuma groz jumi, ieviešot ierobežotas r c bsp jas instit tu, atbalsta pas kumi invalidit tes izrais to seku mazin šanai (asistenta pakalpojums, surdotulka pakalpojums, psihologa pakalpojums u.c.), k ar groz jumi normat vajos aktos, nosakot atš ir gas attieksmes aizliegumu uz invalidit tes pamata un pas kumi vides pieejam bas veicin šan u.c.

Vienlaikus inform , ka inform cija par min tajiem politikas pl nošanas dokumentiem ir pieejama Labkl j bas ministrijas m jas lap .

4. Par Inval du lietu nacion l s padomes p rst vja dele šanu dal bai B rnu ties bu aizsardz bas komisijas sast v

L.Kauli a-Bandere inform , ka B rnu ties bu aizsardz bas komisija (turpm k — BTAK) ir kole i la konsultat va instit cija, kuras darb bas m r is ir sekm t, lai Latvij tiek ieviesta Apvienoto N ciju Organiz cijas 1989.gada 20.novembra Konvencija par b rna ties b m (turpm k – Konvencija) un izpild tas Apvienoto N ciju Organiz cijas B rna ties bu komitejas rekomend cijas Latvijas vald bai, kas saist tas ar šo Konvenciju. BTAK s des notiek p c nepieciešam bas, bet ne ret k k reizi gad .

Vaic jot par iesp jam p rst vja dele šanu no ILNP, netika sa emts neviens priekšlikums.

I.Vi ele ierosina elektroniski nos t t BTAK nolikuma projektu ILNP p rst vjiem ar l gumu dele t p rst vi divu ned u laik .

Daž di jaut jumi:

1. Inform cija par ECOLINES autobusiem, kuri ir piem roti pasažieriem ar invalidit ti.

I.Vi ele inform , ka p c ILNP s des attiec gie materi li tiks nos t ti elektroniski ILNP p rst vjiem.

2. Par Ministru kabineta noteikumu projekta „Groz jumi Ministru kabineta 2009.gada 20.janv ra noteikumos Nr.60 “Noteikumi par oblig taj m pras b m rstniec bas iest d m un to strukt rvien b m”” t l ko virz bu (saska ar ILNP 14.06.2013. s d nolemto).

L.Kauli a-Bandere inform , ka Labkl j bas ministrija 01.07.2013., sniedzot Vesel bas ministrijai atzinumu par min to Ministru kabineta noteikumu projektu, ir izteikusi iebildumus. Vienlaikus inform , ka pirms ILNP s des Labkl j bas ministrija sazin j s ar Vesel bas ministriju un noskaidroja, ka šis noteikumu projekts ir saska ošanas status .

B.Kleina piebilst, ka sakar ar izteiktajiem iebildumiem ir paredz ta starpinstit ciju san ksme.

3. Par pas kumiem, kas ir v sti uz auto piel gošanas pakalpojuma efektiviz ciju (saska ar ILNP 14.06.2013. s d nolemto).

I.Pikše informē, ka Labklājības ministrijai sadarbībā ar citām ministrijām līdz š.g. 1.oktobrim ir uzdots pārvērtēt Sociālās integrācijas valsts aģentūras (turpmāk – SIVA) funkcijas un uzdevumus. Tādējādi tiek paredzēta SIVA reorganizācija. Līdz ar to, šobrīd nav lietderīgi pārskatīt tikai vienu SIVA funkciju par auto pielikšanu.

4. Par Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansas asistenta pakalpojumu pašvaldībām”.

I.Balodis saka, ka ir nepieciešams uzlabot minētos noteikumus attiecībā uz atskaitēm.

I.Pikše atbild, ka Labklājības ministrija gatavo grozījumus šajos noteikumos. Plānots, ka septembra beigās minētais projekts tiks nosūtīts apspriešanai pašvaldību sociālajiem dienestiem un NVO.

Nolikuma:

1. VDE VK projekta „Darbspējvēršanas sistēmas pilnveidošana” informatīvās kampaņas ietvaros nodrošināt informācijas pieejamību (sabiedrībai sākotnēji) personām ar invaliditāti par viņu tiesībām uz valsts sociālajām garantijām.
2. Labklājības ministrijai elektroniski nosūtīt ILNP padomes sastāvam aicinājumu (ar termiņu sniegt atbildi 2 nedēļu laikā) deleģēt pārstrādābai Bērnu tiesību aizsardzības komisijai. Vienlaikus nosūtīt komisijas nolikuma projektu.
3. Labklājības ministrijai elektroniski nosūtīt ILNP padomes sastāvam informāciju par ECOLINES autobusiem, kuri apkalpo reģionālos starppilsētu maršrutus ir piemēroti pasažieriem ar pašmājādārbības.

Pielikum : 1) I.Pikšes prezentācija „Tehniskā palīdzība pieejamība”;

2) A.Kiršānskas prezentācija „Pilnveidošanas noteikšanas sistēmas izmaksu izvērtējums un izmaksu optimizācijas metodikas izstrāde”.

S di sl dz: plkst. 12.15

Protokolēja LM Sociālās iekārtu un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente K.Pere.

Invalīdu lietu nacionālās padomes priekšsēdētāja

I.Viēle

LM Sociālās iekārtu un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente

K.Pere